

Остап Хмарний

ВІДВІДУВАЧІ

Остап ХМАРНИЙ

ВІДВІДУВАЧІ

Фантастика

Львів
СПОЛОМ
2016

У всіх нас є демони, тобто внутрішні демони, що трапляються нам у житті, але ми, уявляючи їх, очікуємо побачити диявольських монстрів чи темних примар, коли думаємо про демонів, як про тих, яких ми бачимо в кіно.

Однак наші демони насправді, – це люди в нашому повсякденному житті, люди, з якими ми не погоджуємося, яким ми заздримо чи яких ненавидимо, ті, кого ми фізично чи емоційно вразили. Це не тому, що ми заздримо чи ненавидимо якості цих конкретних людей, а тому, що ми, радше не хочемо прийняти факт, що вони нагадують нам нас самих. Вони відображають ті якості в нас самих, яких нам би хотілося бачити більше, або яких взагалі не хотілось би мати.

Що ми робимо? Ми полегшуємо цей біль, не виправляючись чи борючись зі своїми власними демонами, а шкодимо людям, які нагадують нам про цих демонів. Ми завдаємо шкоди людям, які нагадують нам про те, чого ми не любимо в нас самих. Коли ми розчаровуємося через те, що не контролюємо свої емоції, тому що реально не знаємо, що впливає на наші емоції, ми зганяємо це на інших, зганяємо злість на будь-що інше, що може здатися нам, або буде слугувати каталізатором для нашої ж ненависті.

© Хмарний Остап, 2016

© В-во “Сполом”, 2016

Олег

Я спускався в метро. Гучний шум з надр землі поступово витісняв усі погані думки з моєї голови. На станції було мало людей. Я захоплено милувався стрункою дівчиною з довгим прямим волоссям, що стояла на краю платформи. Поїзд прибув. Двері відчинилися – вона зайшла у вагон. Я пішов слідом.

Диспетчер оголосила про зупинку. Я сів навпроти красуні. Вона зиркнула на мене. Та відбувалось щось не те. У погляді точно горіло щось тривожне.

Поїзд різко загальмував. Мною штурхнуло. Раптом у всіх вагонах погасло світло. Хтось взявся за сорочку і настирливо тягнув. Я почув жіночий голос. Схоже, це була вона – та довговолоса незнайомка.

– Швидше, – почув я, – немає часу на пояснення, – і повела мене до виходу.

Не став опиратися, бо надто розгубився. «Що це в біса таке? Що сталося?»

Ми вийшли на колію, і тільки тепер я зрозумів, що це небезпечно. В темряві засяяв промінь її ліхтаря. Мабуть, вимкнули електроенергію, або ж хтось потягнув за стоп-кран.

І все ж відчував щось недобре. Навіть не помітив, що ногами плюскочу по воді. Згодом відчув вологу. Поїзд тим часом залишався на місці. Всередині зчинилась паніка. Ми проминули останній вагон. Ззаду щось сильно бабахнуло. Я перелякався... перші проблиски світла вразили очі болем. Ми вибралися на вулицю.

– Для тебе готувалась пастка, – різко відрубала вона.

– Мені потрібно додому, – розгублено сказав я. – Хто ти?

Ми йшли у пришвидшеному темпі пліч-о-пліч.

– У нас обмаль часу, – незнайомка продовжувала. – Додому тобі з'являться ні в якому разі не можна.

Я зупинився.

– Вони вже там, – тихенько говорила вона. – На тебе чекають.

Моє серце забилося частіше. Здавалось, воно зараз вистрибне з грудей. Запаморочилась голова. В очах потемніло. Я присів і скрутився.

Незнайомка злегка всміхнулась:

– Розслабся.

Та я отямився, лиш коли вона клацнула пальцями перед носом.

– Ох нарешті... – видихнула дівчина. – Як самопочуття?

Я досі нічого не розумів. І тільки спромігся запитати:

– Хто ти?

– Я думаю, поки що тобі досить того, що завдяки мені ти досі живий, – упевнено вона почала. – Там у метро тебе планували схопити й підставити.

Жінка показала рукою на телевизор за вікном, аж там, у барі. Поряд з ним саме стояли ми.

Зображення якесь розмите... Я протер очі. Побачив на екрані своє фото з субтитрами: «Загрожує вашому життю. Особливо небезпечний злочинець, член терористичного угруповання, розгулює вулицями Києва». Та ще й відеозаписи, як я з довговолосою виходимо з метрополітену... «Просимо всіх, хто побачить цю людину, або ж тих, кому відома будь-яка інформація щодо цієї особи, зокрема, про перебування наближених до терориста осіб, терміново повідомити про це в Службу Безпеки України. Винагорода гарантована. Гаряча лінія: 787885

– Тебе показують на всіх телеканалах, – говорила дівчина, розуміючи, що мій мозок от-от закипить.

Записи з камер спостереження... «Востаннє його бачили неподалік станції «Червоногвардійська» у супроводі цієї молоді особи. Інформація про дівчину оцінена винагородою... Можливо, вона заручниця...»

У мене, звісно, відвисла щелепа, але я знайшов у собі сили для того, щоб опиратись цій владній жінці. Щось підказувало мені, що всі ці проблеми могли статись завдяки нашому з нею знайомству.

– Ні, стоп! З якого це дива я повинен слухати тебе? – агресивно гаркнув. – Сліпо вірити у те, що ти моя рятівниця?

– На все свій час, – мовила вона і роззирнулась, оглянувши простір навколо себе так, наче щось шукала. Тоді зупинила погляд на автомобілі, що стояв неподалік.

– Я сідаю в авто... – впевнено сказала дівчина. – Якщо не хочеш вірити – не вір. Залишайся тут. А я змиваюся звідси. Від гріха подалі.

З цими словами жінка підійшла до чорного ауді і розбила там бокове скло ручкою ліхтаря. Спрацювала сигналізація. Вона пірнула всередину й почала вовтузитися з якимись дротами.

– Що ти в біса там хімічиш??! Де ти цього навчилась?

Я насторожився. Що робити далі?

Двигун тим часом заревів. Супутниця відчинила дверцята позаду й гукнула:

– Облиш! В мене не було вибору! Ти або зі мною, або...

Я вирішив підкоритись. Справді – саме зараз інших варіантів втечі в мене не було. Стрибнув до салону, вмовстився на сидінні. Ми рушили.

Це був всього-на-всього сон. Я прокинувся в старій двокімнатній квартирі свого дідуся. Ці новітні дивани-ліжка такі незручні. Я ледве заснув тут. Крутився півночі. Наснилась мені, певно, подруга, яку я не бачив уже цілих п'ять років. Мабуть, десь далеко в закапелках своєї душі сумую за нею.

Шкода, що наші шляхи розійшлись. Пам'ятаю останню суперечку з приводу головних положень руху «Нью Ейдж». Вона була справді схиблена на цьому.

Я заварив собі кави і вирішив вийти на балкон. Закурив.

Ці сектанти Нью-Ейджери говорять про інопланетні сутності, що транслюють себе у прямий ефір через їхніх людей, які запевняють, начебто всі оці гігантські піраміди та інші монументальні давні споруди зводились за допомогою сили думки. Тобто за технологією, що безпосередньо стосується зусилля волі, а отже – розуму та духовного розвитку.

Зрештою, і сьогодні будівництво втілюється за таким же принципом. Якщо зважити на темпи сучасних будівельних робіт, то вони вражають – не минає і року, як суворо рівними геометричними формами вгору у кілька рядів обростають цілі райони, міста. А буває, що навіть з них постає окреме містечко чи величезний новий мегаполіс.

У хід ідуть вантажні крани, тягачі. Втручання осіб зведено до мінімуму. Часто ці металеві титани разом з людською працею здатні навіть випередити вказані терміни. Я поєдную ідеї так званих інопланетян із реальними технологіями, адже всі ці машини та механізми придумала людина, звісно ж, зусиллям волі і думки.

Всі ці хмарочоси наче виникають з нічого посеред міста. Металеві стержні їхніх каркасів за парканом навпроти болісно проколювали простір, що відділяв землю від неба. З ран на поверхнях впивались вони у світанок. Початок майбутнього. Схід сонця. Початок усіх

мрій, надій, сподівань. Настав час для втілення, настав час матерії, химерних транспортних розв'язок, автомагістралей, мостів і яскравих потоків червоних фар, що мерехтітимуть в темряві назад і вперед наступної ночі.

З балкона було видно паркан, за яким проводились будівельні роботи. Гуркіт машин, що проносився дорогою повз перехрестя, нагадував шум прибою. Зверху, по той бік огорожі, виднілись піщані насипи.

Я стояв непорушно і думав про телепорт, трансформацію матерії в просторі, поки квантовий люд не пішов по ріці для машин, що покрита бруківкою.

Існує безліч філософських концепцій, що пояснюють час і простір, суперечності між якими досі не розв'язані. Наприклад, одна з них гласить, що все динамічне і перебуває в постійному русі. Тоді як інша твердить про непорушність, статичність космосу та всього всесвіту в ньому.

Запитання і відповіді такого гатунку досі залишаються актуальними. Адже з погляду науки, коли мова заходить про кванти та визначення точної швидкості світла, навіть найвидатніші генії людства потрапляють у глухий кут в своїх роздумах. Саме до цього й звертаються всі провідні релігії людства, з-поміж них і «Нью Ейдж».

Я завжди відчував – щось тут не так. Одне з їхніх прагнень, зрештою, як і прагнень усіх інших «просвітників» і «просвітлених» полягає у тому, щоб вимкнути внутрішній діалог. «Очистити розум».

Я пригадую, як вона говорила: «...є два світи душ – астрал і ментал. Думаю, мета життя на землі – накопичення досвіду в душі (тобто пізнати, що таке егоїзм, любов, жадібність, співчуття, біль і так далі). Коли людина накопичує достатньо досвіду, пройшовши через усі перевтілення, вона виходить з кола сансари і потрапляє в ментальний світ – там душі з'єднуються в одне ціле. Загалом досвід потрібен для творення нових світів».

Звісно, людині з «очищеним розумом» значно легше буде напхати свідомість і підсвідомість нехитрим досвідом. Ще Рей Бредбері в своїй антиутопії «451 градус по Фаренгейту» писав: «Набивайте людям голови цифрами, наповнюйте їх беззмистовними фактами, поки їх не знудить, – нічого, нехай, зате їм буде здаватись, що вони дуже освічені. У них навіть буде таке враження, нібито вони мислять, думають, що рухаються вперед, тоді як насправді стоять на місці. І люди будуть щасливими, тому що «факти», якими вони нашпиговані, те, що незмінне, зводиться до постійних істин».

Щось викликало в мене тяжкі роздуми. Я зосередився, щоб відтворити зовнішній

вигляд Олени в уяві, та марно. А може це всього-на-всього сон?

Кажуть, що час лікує. Він загоює рани, подряпини, наче цілющий еліксир. Проте, що таке час?

День – це всього лиш повний оберт планети навколо своєї осі. Рік – навколо великої зірки – Сонця. Такі небесні тіла мають властивість вмирати й народжуватись. У цьому відрізку часу числа визначаються значно складніше. Дати – вже не двозначні позначки.

Раніше я тішив себе думками про світле майбутнє. Хотів стати відомим художником. Батьки помітили мій талант і записали в художню школу. Дідусь працював інженером-конструктором. Його розповіді про електромобілі та різні винаходи надзвичайно мене захоплювали. Я думав, що коли виросту, машини вже будуть літати в повітрі, як у фільмі «Пятий елемент». Тишком-нишком я забирав з полицок книжкової шафи старі радянські та іноземні журнали з автомобілебудівництва, які він передплачував та колекціонував ще замолоду.

Згодом, коли вступив до коледжу, я остаточно вирішив стати дизайнером автомобілів. Засиджувався за письмовим столом допізна, копіював моделі, придумував свої власні. Розіслав електронні листи ледь чи не до всіх ВНЗ у світі, де можна здобути освіту автомобільного дизайнера. Отримав безліч безкоштовних буклетів і брошур з умовами вступу. Саме у цей період мрії зіткнулись з реальністю. Вартість навчання там була для моїх батьків непосильною. Однак потрібно було здобути вищу освіту, тому я вступив до академії мистецтва та продовжував мріяти. Зачитувався журналами «MotorNews», «5Колесо», «Автомобілі», газетою «Авто-Ревю».

Журнал «Автопанорама» тоді проводив конкурси для молодих дизайнерів. Я зацікавився цим та вирішив взяти участь. Мій скетч потрапив у список найкращих, і його надрукували у випуску. Після цього я мав усі шанси знайти роботу, але ця подія, на жаль, збіглась із економічною кризою в Україні... Багато людей у країні несправедливо втрачали робочі місця, банки не повертали гроші вкладникам. Отже, сподіватися на високооплачувану роботу дизайнером автомобілів було марно. Адже для того, щоб спробувати свої сили за кордоном, потрібні були, принаймні, гроші на переїзд чи складання тестів. А для цього спершу мав знайти б, на що жити вдома.

По вуха в боргах я ледве зводив кінці з кінцями. Сьогодні переїхав жити в квартиру покійного дідуся. А ще вчора здавав її в оренду... Сьогодні квартиранти вже виселились. Остання зарплата розійдеться на комуналку, а виручка піде на їжу – щоб вижити, та може, хіба, зекономлю хоча б на бензині. А ціни на нього, до речі, все ростуть та й ростуть. Навіщо

мені машина?

Я захотів знайти серед файлів скачану з інтернету книжку «Пространство Вариантов» Вадима Зеланда... Там йшлося про те, що ми самі здатні контролювати свою реальність та за допомогою нехитрих практик в змозі змінювати навколишній світ та матеріалізувати свої думки. Наскільки зрозумів, автор доводить – світ є простором з численних варіантів розвитку подій, окремих світів, які кожен створює сам для себе, що втілюється відповідно до прихованих бажань людини та створюється внаслідок сили думки. Давно вже почав читати її в перервах між роботою. Щоб не витратити час на пустий моніторинг новин чи перегляд фільмів у вільний час. Дотепні ідеї, описані в книжці, зацікавили мене. Хоча й насторожило те, що автор з Росії. До того ж письменника, як виявляється, начебто взагалі не існує. І це такий собі комплексний образ – вигаданий персонаж. Коли починав читати її, то часто в свідомість закрадалися думки на кшталт: «А чи не робота це часом російських спецслужб?», – і так далі. Я що, ненароком видалив її? Немає. Марно шукав поглядом щось на екрані.

3566337354734337456464354364645353455345454534545454534545434

Глянув у журнал відвідуваних сайтів. «Статистика інтернет трафіку за минулу добу...» Якісь підрахунки. Вхідна інформація, вихідна... Навіщо це мені? Мабуть, випадково щось вчора натиснув сонний.

Пішов з кімнати на кухню, зробив собі кілька канапок з ковбасою та заварив чай. Закурив. Я все ще ледве тримався на роботі, та незважаючи на це, був у депресії.

Комп'ютер засигналив. Якийсь анонімний користувач надіслав мені посилання та додав: «Ось глянь на це. Можливо, тебе зацікавить.»

Клацнув по ньому та перейшов на сайт. Поруч з низкою фотографій у ряд, які можна було прокручувати роликком миші, я знайшов клавішу реєстрації. Підтвердив свій аккаунт через електронну пошту та почав переглядати запропоноване завдання. Там йшлося про те, що, зібравши якомога більше інформації про особу на фотографії, користувач отримує бонуси. Після чого зможе перетворити їх у гроші.

Вродливе молоде обличчя жінки на світлині вселяло надію. Десь я вже бачив її. Може, в трамваї, автобусі, на зупинці... Зібрані дані потрібно було відправити в електронному вигляді за вказаною там адресою до 27 липня. В моєму розпорядженні було трохи більше ніж 24 години.

Я довідався, що жінка з фотографії була досить відомою в мережі як письменниця, що

вела власний блог з короткими оглядами літературних новинок .

Досі я не чув про таку. Знайшов її в соціальній мережі. Lisa401973. Як з'ясувалось, вона була не одружена, тому заняття ставало дедалі цікавішим. Скачав її книгу в електронному вигляді та оцінив поглядом короткий зміст:

Я засидівся аж до світанку. Розпочав писати ще вдосвіта, бо так і не зміг нормально заснути. На полиці в кухні Я знайшов пакет меленої кави. Наближалася 5 ранку. Зварив, називається, собі концентрованої бадьорості. З першими ковтками напою до мене нарешті прийшло натхнення написати листа. Я ввійшов у відповідний настрій, вже коли увімкнув комп'ютер. На сьогодні написання листа займає більше часу, ніж його шлях до адресата. На жаль. Яка іронія. А час іде швидше. І-мейл. Електронні листування витіснили пошту на рівні предметів, об'єктів, які потрібно доставляти. Для цього вже не обов'язково йти до місцевого поштового відділу чи скриньки, навіть вставати з ліжка, пересуватись. Телепатія вже доступна. Телефонний дзвінок? Ні, не дзвінок. Це лише сповіщення, нагадування, будильник. І все ж стара пошта і транспорт залишаються, наче ота прострочена гидка імпортна кава, яку я п'ю.

Не всі рівні. Ідеалу ніколи не було і не буде. Є бідні, а є багаті; є красиві, а є не дуже – у цьому, мабуть, і полягає їхня краса, адже світ не досконалий. Я додрукував останнє речення і натиснув – «надіслати». Не встиг кліпнути очима, як тут же помітив нове вхідне повідомлення на своїй електронній пошті. «Вітаємо. Ви набрали 2000 очок і проходите у півфінал. Ви непогано впорались, зважаючи на відсутність будь-якої практичної підготовки.

У мене відвисла щелепа:

– Що за?... Який ще півфінал?, – не розумів я. – Що це все означає? Невже мене втягли в якусь невідому гру?

Нове повідомлення: «Будь ласка, перевірте свій рахунок. Ви можете забрати гроші. Натисніть «вийти» і введіть номер своєї картки у полі. Або натисніть «далі», щоб продовжити».

Я натиснув «далі». На екрані з'явився напис: «зачекайте будь ласка». Почалось завантаження і обробка якихось даних. Я зміг прочитати умови наступного завдання лише після того, як погодився з тим, що представники компанії, яка пропонує програмне забезпечення, не несуть жодної юридичної відповідальності за мої дії.

Потрібно було спостерігати за Лізою упродовж п'яти діб, кожного дня звітуючи за вказаною адресою. Цього разу мені залишалось тільки підтвердити ще одну згоду, яка

стосувалась нерозголошення інформації про об'єкт спостереження третім особам, і на пошту прийшло нове повідомлення з додатковою інформацією про письменницю, а саме: точна дата народження і адреса останнього місця перебування. Згодом я перевірів свій особистий рахунок. Це неймовірно – таких легких грошей ще не отримувал ніколи в житті.

Цього ж дня виплатив деякі нагальні заборгованості.

Можливо, вам знайоме відчуття, коли очікуєте найгіршого, що тільки могло б трапитись у вашому житті, довго переймаєтесь цим та заціклюєтесь на буденних речах. Нічого не відбувається, і ці роздуми, здавалося б, триватимуть вічно. Ви прокручуєте їх по кілька разів у своїй голові, й від того усі проблеми видаються ще важливішими та складнішими. Тоді не претендуєте на щось більше, насолоджуєтесь тим, що у вас є, бо могло бути й гірше. Саме тоді, у цю мить, коли такий стан душі досягає свого апогею, несподівано всесвіт наче повертається до вас обличчям та зустрічає із простягнутими руками. Так було саме того вечора у будинку на вулиці Менделєєва 17.

Він задушив мене своїми обіймами.

Сьогодні я ще раз переглянув адресу жінки, за якою повинен був спостерігати. Не міг в це повірити, та виявилось, що вона жила у сусідній квартирі. «Надто дивний та дуже лячний збіг», – вирішив я.

Якісь пляшки з-під вина тут валяються. Попільничка з недопалками на столі. «Кухня має бути у належному стані. Точно!», – подумав я. Взяв в руку дві пляшки, іншою захопив мітлу й совок. От нечупари.

Сміття в урні назбиралося вдосталь. Я витяг чорний мішок і подався до вхідних дверей. Коли вийшов в під'їзд зверху вище хтось спускався. Молода жінка несла такий же пакунок зі сміттям.

– Давно тут живете? – привітливо спитала вона.

– Га? Що? – я похнюпився і пришвидшив ходу.

Хто це така?.. Може, не тутешня, хотіла про щось спитати... А я ось так побіг.

Кинув пакунок в сміттєвий бак і озирнувся. Вона йшла назустріч.

– Щось трапилось? – здивувалась жінка. – Я хотіла спитати, чи не знаєте, де тут найближчий супермаркет.

– Ось тут повертаєте наліво, потім буде така багатоповерхівка, це за рогом. Там треба трохи далі пройти вперед...

– Дякую. Отже я піду. Не хотіли б скласти мені компанію? Я тільки недавно поселилась...

– Та ні. Самі не впораєтесь? – Я знову розгубився. – Справ багато...

– Пробачте, – зніяковіло завершила вона.

Звісно, я збрехав про справи. Це була жінка з фотографії, про яку ще вчора писав. Невже залицяється? Мені було якось незручно. Я нервував, бо впізнав її та намагався звести всі розмови нанівець, щоб уникнути зайвих підозр. Раптом це пастка?

Прийшов додому, увімкнув телевізор. З повторного випуску новин я дізнався, що в місті відбулась раптова диверсія з боку так званих «терористів». Хоча, хто його зна, чи це були справді вони. Нічого й досі невідомо. Все оповите імлою з непідтверджених фактів. Хто такий, навіщо і за що – досі незрозуміло. На східну частину міста просто звалилось це лихо і так само просто – пішло. Що сталось там, по той бік центрального проспекту?...

Що там далі: за гранню життя і смерті? Та, щоправда, байдуже зовсім. Нічого.

Я вирішив стерти пилюку з тумби обабіч дивану. Пішов умитися, потім на кухню. Намочив ганчірку. Коли відкрив шухляду, то знайшов там цілу купу хаотично розкиданих старих фотографій. Зверху виблискувала одна світлина коричневого відтінку, яку я раніше не бачив. Там була зображена жінка на розпродажі платівок. Позаду неї стояв чоловік у пальто. Схоже, той бородань випадково потрапив у кадр.

Я здивувався. Звідки усі вони взялись? Не пригадую, щоб дідусь їх показував. Я зупинився та почав перебирати руками решту фотокарток. Якість зображень, розміри, колір і зміст кожної з них були різними. Мене зацікавила чорно-біла групова фотографія з чоловіками в костюмах на тлі легкового автомобіля. Трохи вище позаду я впізнав рідне обличчя покійного діда. Там він іще виглядав молодим, повним енергії та у розквіті сил. Я придивився. Десь вже траплялась мені ця модель. Схоже, я бачив її на сторінках якогось старого журналу чи каталогу. Спереду, замість реєстраційного номеру, було написано: «ЗАЗ – 1104». Вирішив уточнити. Залишив шухляду відкритою, пішов до стіни, взяв стілець, став на нього. Дістав з полиці «Радянську енциклопедію автомобілебудівництва». Спустився. Знайшов відповідну сторінку за змістом. Перегорнув.

Фото і опис до нього: 1

Запорожець 1967 року. Його творець – інженер, тоді ще молодий талановитий фахівець Володимир Стешенко.

ЗАЗ-1104 і ЗАЗ-1106

Незабаром після серійного випуску моделі «Таврія» конструктори запорізького КБ взялися за перспективнішу модель 1104, але далі неходового макета справа не просунулася. Та ж доля спіткала і модель ЗАЗ-1106.

ЗАЗ-110328 «Ладога»

Планувалося, що ця модель вже в 2002 році повинна була бути запропонована російським і українським споживачам. У серпні 2001 року цей автомобіль представили на автовиставці МІМС в Москві. Складання «Ладоги» планувалося здійснювати на одному з оборонних підприємств в Санкт-Петербурзі. Донором моделі погодилась стати «Славута». Зі збереженням головного змісту зміни торкнулися великої кількості елементів автомобіля, зокрема, екстер'єру кузова, системи двигуна. Зважаючи на перспективи спільного виробництва «Ладоги», для полегшення локалізації його збірки заздалегідь передбачено використання значної кількості російських деталей.

В ролі основного як відмінний елемент в новому вигляді старої «Славути» вирішили використовувати фари від ВАЗ-2110. Застосування нових фар спричинило за собою зміну цілої низки деталей капота, крил, переднього бампера, що продиктувало потребу в новому стильовому вирішенні заднього бампера, таких декоративних елементів як облицювання радіатора, накладки порога тощо. Автомобіль був укомплектований двигуном 1.3 МРІ з розподіленим уприскуванням робочим об'ємом 1,3 літра (70 к.с.). Далі експонування на МІМС-2001 примірника справа не пішла.

Поклав книжку на тумбу. Взяв фотографію в руки. На звороті був напис корявим почерком. Усе, що я з зміг розібрати – ім'я та прізвище відомого українського інженера:

«...Стешенко В....». Це творець «Таврії».

На дні шухляди лежав конверт з папірцями. Я вийняв їх звідти та оцінив поглядом зміст. Якраз! Саме про «Таврію».

Дивно, дідусь жодного разу не згадував про ці матеріали.

...Один з найвідоміших конструкторів українців розпочинав свої експерименти, взявши за приклад знаменитий англійський «Міні». На базі кузова «копейки», як тільки вона з'явилась на світ, він зробив перший передньопривідний автомобіль. Звісно, основну схему конструкторський колектив на чолі зі Стешенком шукав довгі роки. На заводі створили кілька прототипів з кузовами седан і хетчбек. Остаточна схема склалася в серпні 1978 року,

коли «Таврія», як назвали нову модель ЗАЗу, пройшла випробування.

Машину показали пристрасному шанувальнику авто Леоніду Брежнєву. Вона йому сподобалася. У 1981 р перші екземпляри повинні були зійти з конвеєра, але радянським міністерством автомобілебудування керував Віктор Поляков, який наказав перевершити «Форд Фієста» 1976 року. Відповідно – Стешенко перевершив. Тоді прийшов наказ «здолати» й англійську «Аустін Міні Метро». У 1980 році Стешенко, зціпивши зуби і вгамовуючи біль у серці, перевершив. Тоді Москва наказала перевершити французький «Пежо-205», що з'явився в 1983 році, та італійський «Фіат Уно».

У чому ж річ? Невже Україні не потрібен принаймні один придатний та якісний автомобіль власного виробництва? Потрібен, але міністром був Віктор Поляков – колишній директор ВАЗа. Він не хотів українського передньопривідного автомобіля, а готував його до випуску на рідному заводі. Тому у 1984 році з'явилася вазівська «вісімка» – перша радянська передньопривідна.

В тих жахливих подіях, що нещодавно трапились в місті, всі звинувачують саме російських військових. Однак в мене не було жодного відчуття ненависті до тих, хто це скоїв. Адже переполох був масовим. Постраждало багато людей. Хіба я міг якось цьому зарадити? Замало можливостей, як на мене, щоб змінити щось глобально.

«Згодом, політбюро дозволило виробництво «ЗАЗ-1102», і перші машини «Таврія» таки зійшли з конвеєра»...

235453455667567675767657877989797090

Наступного дня пішов на роботу, в офіс. Я працював дизайнером автомобілів. Цього місяця треба здати проект. Мені залишалися останні штрихи. Чорна краля вже от-от народиться. Мабуть, це єдине, що хоч якось, розраджувало мені душу. Я майже відразу зосередився на роботі, як тільки по телевізору сповістили про перші вибухи в місті.

В небі все згущувались хмари, і повітря ставало важким і вологим. Споруда була двоповерховою, спроектованою в сучасному стилі. Гігантські суцільні вікна зроблені з затемненого матового скла, що гармонійно поєднувалося з чорними блискучими стінами. Я прийшов на роботу. В сусідньому приміщенні вже з чимось вовтузився Андрій. Відчинив двері. Здається, я щось помітив. Склянка зі столу впала на підлогу, але вціліла.

– Ти що там перекидаєш? – спитав я.

– Все в нормі, – буркнув Андрій.

Переглядаю новини в інтернеті:

«вибух, вочевидь, був спланованою операцією з дестабілізації сепаратистами у....». «Частина міста без світла»

На вулицях вбивають людей. Мабуть, я даремно так обійшовся зі своєю новою сусідкою... Жодного страху. Заголовки не викликали емоцій. В голові спустошення. Я відкусив трохи шоколадного батончика... Ковтнув кави. Провів кілька ліній в програмі. «Насправді все добре. Все під контролем влади», – переконував я себе.

Ще раз відкрив вкладку в браузері. Оцінив поглядом зміст. Що це? Цікаво:

567767688854656677687898900-90-09-0-9798756546565465654666767668887

564656565546546665467788979789080098007656643546366347758876969984

Хтось постукав в двері. «Що я тільки-но прочитав?» Це якась нісенітниця.

Надворі вже стемніло. 22:00.

– Я йду, Олег. Залишаю тобі ключі на тумбочці.

– На все добре!

Чорт. Я навіть не помітив, як пройшов час. Що це таке... Що це зі мною?

Коли я повертався додому, мене не покидало відчуття, схоже на те, наче мене хтось ошукав. У мене щось поцупили. Мене обдурили.

Глибоко всередині себе я розумів – щось краде мій час. Це щось схоже на прірву. А внизу бачив внутрішнім зором монстра, що поглинає цей невидимий вимір. Люди рідко задумуються над тим, що вони читають. Їдять, дивляться. Вони просто линуть разом з течією часу. Хтось намагається йти в ногу з модою чи суспільними настроями – а дехто диктує напрямок цього руху. Скільки годин, хвилин, секунд, митей ми проводимо, витрачаючи свої власні зусилля і увагу ні на що. Лише нещодавно мною оволоділо дивне відчуття, немов моя увага – дуже цінна річ. Ба навіть, що там. Яка ціна! Вона – безцінна. І таке відчуття, я впевнений, є в кожній людині. Просто всі чомусь нехтують ним. Забувають, що життя не безконечне. Рано чи пізно вся ця феєрія закінчиться. І що потім...

Навколо вже панувала суцільна темрява. Вочевидь, у будинку не було струму. Я взявся навромацки відчиняти двері до під'їзду.

Ліза

Я працювала у невеличкій приватній клініці та, хоч й вважала це поки найвищим

досягненням у своєму житті, все одно розчарувалась у професії психолога ще з початку мого навчання у виші. Уявлення мого дитинства й шкільного віку зовсім не відповідали дійсності. Я завжди мріяла заробляти собі на життя тим, що мені подобається, щоб відчувати якусь віддачу і задоволення від роботи. Та як би мені не щастило в тому, що батьки всіма фібрами своїх душ сприяли втіленню моїх власних мрій, певно я й сама тоді добре не знала чого хотіла. Можливо те, що я намагаюся бути якомога більш самокритичною, – заслуга батьків. Проте людині моєї професії така риса характеру аж ніяк не завадить.

Спочатку я мріяла стати моделлю. Та виявилось – походжати на подіумі – ще не все. Вибір такої професії зовсім не означав нічого того, що мені здавалось. Я думала, що бути моделлю – це все одно що нічого не робити. Як відомо, починати працювати над собою у цьому напрямку потрібно було з чотирнадцяти років, але я лінувалась. І коли мені виповнилось 18 років, потрібно було серйозно братися за голову. Тим паче, що в модельний бізнес красунь не беруть, а я тоді ще, у юності, вважала себе такою. Принаймні, відчувала на собі погляди незнайомців. Важко про це зараз згадувати, проте, що було – те було. Назад не повернеш.

Моделей найчастіше підбирають так, щоб їм підходив будь-який мейк і образ (тобто зовнішність може бути звичайною). У фахівців налічується більше двох десятків ознак, за якими вони оцінюють, чи може дівчина бути моделлю. Однак головних критеріїв, які актуальні для всього світу, всього три: особа, зріст, вік. Демонстраційний одяг не шиють на кожну модель. Прилітаючи на показ в будь-яку країну, в будь-яке місто, модель одягає сукню з колекції, і це вбрання їй пасує завдяки стандартним розмірам.

Я звісно, вважала себе красунею, але аж ніяк не повією. Одного разу модельне агентство, з яким я уклала контракт, відвідали іноземні замовники, та в той же день попросили мене роздягнутися до білизни. Я відмовилась, а це означало, що моїй успішній кар'єрі моделі настав кінець. У контракті, звісно, не було вказано нічого про роздягання, проте в агентстві відразу ж почали шукати зачіпки в документах. Мою образу вони розцінювали як відверте порушення правил та явний непрофесіоналізм.

Не буває моделей з непривабливими обличчями. Розмови про те, що на подіумі важлива фігура, і те, як на ній сидить одяг, – тільки розмови. Багато супермоделей на вулиці в звичайному одязі і без макіяжу не вражають зовнішністю.

Не буває початківців моделей, вік яких перевалив за чверть століття. Деякі починають працювати в 14-16, більшість – в 17-18. Почати кар'єру після 25 практично неможливо, агентства не бажають вкладати гроші в нову модель з коротким професійним майбутнім, а

моделі рідко продовжують працювати після 28-29 років.

Тому, як тільки я зрозуміла деякі нюанси в цій справі, бажання відразу відпало. Адже для мене після того конкретного випадку будь-яка згадка про модельний бізнес стала взагалі чимось зовсім неприйнятним. Бути моделлю – це все одно, що бути якимось безликим створінням, копією, якщо точніше висловитись, – то живим манекеном.

Нам в голову з дитинства вбивають різні шаблони. Наприклад, та ж сама лялька «Барбі» для маленьких дівчат – як шаблон краси цієї епохи. Згодом, коли вони виростають, то хочуть стати такими як лялька. Це виринає із підсвідомості. Та й не завжди і не всі можуть збагнути це в дорослому віці. Природу не варто змінювати, що більше, кожен народжується по-своєму гарним. І суть краси полягає більше у сприйнятті, відповідності до деякого образу, який бачитиме око спостерігача, в естетичних аспектах буття. Це стосується всіх сфер життя. Свого роду це і є дизайн чи навіть мейкап свідомості.

Саме у тому віці, коли я досягла повноліття, точно вирішила – стану психіатром. Я дуже хотіла працювати з людьми. Саме тоді остаточно зневірилась у християнстві, у Богові, релігії як такій. Все ще не втративши цікавості до духовної сфери життя і пошуків істини, я почала самотужки вивчати праці різних психологів. Багато чого з цього предмету, як з'ясувалось, знала й раніше. Адже психологія – наука про душу. Проникати у сутність людей і виліковувати душевні недуги, заспокоювати тривожні стани – це те, що б я робила насправді, бо часто сама вдавалась до методів самоаналізу й допомагала іншим, скажімо, знайомим, подругам. І була переконана – саме в психічних травмах криються також причини фізичних нездужань, тобто проблем зі здоров'ям. Я наче була народженою виконувати цей важливий квест у житті – вилікувати цю хворобу людства, що полягала у створенні собі ідеалів і поклоніння їм, що дуже часто, якщо не завжди, призводило до летального кінця.

Я планувала здобути вищу освіту психотерапевта, бо тоді була би справді кваліфікованим фахівцем, що лікує не тільки духовно, але й наяву – фізично. Проте для цього потрібно було б вступати до медінституту, а так достеменно вивчати біологію, як вимагали б від мене там, мені було б надто важко. Особливо зважаючи на фінансову неспроможність моїх батьків оплатити захмарно високі ціни на навчання в такому закладі. Зрештою я подалась у психологи та згодом зайнялась самоосвітою. Дуже раділа, коли мені вдалось знайти роботу, проте через доволі незначний проміжок часу ця моя радість перетворилась в потугу. В рутину, буденність. До того ж і небезпечну.

Спочатку я була лише асистентом, помічником в когось з досвідченіших лікарів. Там як випадало – психіатра, психотерапевта. Тоді навіть працювала з дітьми. З ними було важко,

але все це квіточки порівняно з тим, що довелося пережити сьогодні. Вперше за стільки років я знову відчула на собі пронизливий погляд чоловіка, який оцінює зовнішність свого лікаря, наче побачив якусь випадкову прохожу модель на вулиці.

Річ у тім, що цього разу я вперше мала справу з живим воїном, що повернувся з АТО. Раніше я ставилась до всіх цих подій якось відсторонено, наче це все сон, ілюзія. Що гірше – відбувається не зі мною. Досі тяжко повірити в те, що війна вже от-от переступить через поріг твого кабінету, а до сеансу залишилося менше десяти хвилин.

Хтось повернув дверну ручку. Я насторожилась. Вони не завдали собі клопоту попередити мене хоча б за день до того, щоб я налаштувалась, якось підготувалась, навіть не знаю. В приміщення увійшла лікар психотерапевт. Я полегшено видихнула. Ліда була старшою від мене років на 20, проте розмовляла зі мною на ти. Ще з перших днів роботи у клініці ми потоваришували. Звісно, вона була типовою бабусею одиначкою, жіночкою зі своїми привітами, що, до речі, не так вже й винятково, а навіть дуже поширено серед людей нашого покоління. Та я завжди переконувала себе в протилежному. В неї були і позитивні риси.

– Значить так. Слухай мене уважно, – холодно процідила вона крізь зуби, засичала, наче змія, – обов'язково потрібно відреконструюватися, сказати хто ти. Люди, які повернулися з бойових дій, продовжують відчувати страх і недовіру.

Вона замовкла на мить, задумалась. Перевела погляд в бік настільної лампи. Потім продовжила:

– Взагалі-то ми такого не робимо. Проте зараз ввели нову програму з реабілітації. Ми не можемо пасти задніх. Ти маєш добре зарекомендувати себе. Завоювавши довіру до себе, ти завоюєш довіру для нас. Зрозумій, це доручення... Наказ звідти.

Вона підняла вказівний палець вгору.

– Його перевели з військового госпіталю. Спитай дозволу, щоб поговорити; бажано з'ясувати потреби, спитати, коли він востаннє їв; запропонувати чаю; спитати чим допомогти.

Не підходити надто близько та не дивитися довго в очі, це можна сприйняти як виклик. Ні в якому разі, чуєш? Нізащо не говори «я розумію, що ви відчуваєте», бо ви не розумієте; треба казати: «я розумію, що ви сильно переживаєте». Та й взагалі забудь краще про такі старомодні фразочки!...

Я маю на увазі оці нісенітниці, ти второпала? Щось на кшталт... «добре, що він загинув миттєво, не мучився», «прийшов його час», «добре, що ви самі вижили», «все буде добре». Забудь про це все, викресли зі свого словникового запасу на час цього прийому. Я розумію

– це важко, але ти ж у мене розумниця, еге ж? Та ще красуня яка.

Вона підійшла до мене і глянула прямо у вічі своїми холодними блакитними очима. Стисла кістлявими ручиськами мої плечі на мить і відпустила.

– Все, давай, ні пуху ні пера.

Ліда пішла до виходу. Коли вона вже виходила, я вмить збагнула...

– Зачекайте! Може дасте, принаймні, якусь попередню характеристику? Це ж кіт у мішку!

Та було вже пізно. Я говорила з дверима.

Такс... я зосередилась на тому, з чого мені варто почати роботу зі своїм новим гостем, і, як на зло, в голові було порожньо. Пусто, хоч стрельни!

«Донецький синдром» – явище не з нових, – заспокоювала я себе. – До цього був Афганістан, Друга світова війна...

Забила у пошук в гуглі: «психологічна реабілітація військових з АТО».

«Історія військово-соціальної психіатрії містить приклади «ветеранських синдромів» – в'єтнамського, афганського, війни в Перській затоці. Сьогодні нам пропонується досвід і допомога фахівців з країн НАТО, спеціалістів з «ветеранських синдромів». Але ми повинні враховувати, що для країн НАТО все це стосувалося учасників бойових дій на території інших держав, солдатів-контрактників, професійних військових, а щодо афганської війни – бійців однієї з найсильніших армій світу, де психологічна підготовка замінялась ідейно-патріотичним вихованням. Наш «донбаський синдром» має свої особливості як за контингентом «уражених», так і за головними проявами. Цьому також сприяє характер більшості бойових дій, коли відсутній прямий вогневий контакт, а йде війна артилерії. Постійні повторювані обстріли з мінометів і систем залпового вогню вимушують пасивно очікувати їхнього закінчення в укритті. Так створюється ситуація, коли ризик ураження накладається на вимушену бездіяльність, де є небезпека та потрібно чекати. А перманентне очікування небезпеки під обстрілом, її переживання в пасивному стані унеможлиблює активні механізми адаптації «бий або тікай», переводячи їх у якісно нове русло...»

«Словом, результати невтішні – доведеться якось викручуватись, – підсумувала прочитане я, – невже це якесь випробування? Невже ця стара карга плюнула мені в кашу? Направду, вона завжди уявлялась мені поза роботою такою собі жіночкою з виводком із понад мільярд котів у своєму захарашеному подвір'ї, куди ще, напевне, потрапляє м'яч хлопців, що грають у вуличний футбол десь неподалік. Здається, це саме та стара, що сварить таких

безневинних малявок і криє їх матом. Тим самим і навчає хлопчат «материнській науці» з уст перших.

«Зрештою, геть ці думки! Потрібно зосередитись! Годі». – Я усміхнулась сама до себе якраз у ту мить, коли в кабінет, не постукавши, увірвався мій пацієнт.

Чолов'яга в сірому пальто мав несподівано моторошний вигляд.

Голова в нього була повністю перебинтована. І на обличчі в місці, де, певно, було перенісся, він проробив вузьку щілину для очей. «Бідолашний, напевно, – це опіки», – подумала я.

– Зніміть верхню одіж, – одразу вирвалося.

«Може це було надто строго?» Я вже приготувалася продемонструвати якось пізніше найбільші прояви співчуття, які тільки можливо придумати, та не все сталося, як гадалося.

Він не послухався мене, натомість кинувся в мій бік з розпростертими руками, готуючись до обіймів.

– Лізо.... Я думав, що ти загинула... – панічно пихтів військовий. – Як так...

– Я вперше вас бачу! – збентежено відповіла. – Звідки ви... знаєте моє ім'я?

– Ні! цього не може бути... – в чоловіка зник нещодавній запал, – я певне вас сплутав. Ви не можете бути Лізою. Вона померла рік тому... Спогади того дня, коли сповістили про її смерть, досі не дають мені спокійно заснути.

– А хто така оця Ліза по-вашому?

Він подивився на мене таким злісним поглядом, начебто я була в чомусь винною. Сказала щось недоречно чи вилаялась.

– Моя Лізо... А я сподівався на те, що між нами щось промайнуло, – та розчаровано продовжив. – Ти нічого не пам'ятаєш?

– А що я по-вашому мала би пам'ятати? Розповідайте...

Так, звісно, він міг і сплутати. Це поширений випадок, коли побита горем людина досі не може змиритися з втратою близьких.

– Сідайте, розповідайте. Так, ви напрочуд здогадливий. Справді, мене звати Ліза, а вас?

– Неважливо. Там у анкеті я вказав імена.

В ту мить я збагнула і те, що він міг просто побачити напис на бейджику. Справді, як

все просто. Оце так екстрасенсорика! Усміхнулася я.

Чоловік продовжив.

– Наш спільний знайомий, Олег-одногрупник. Він сказав, що ти загинула, а ми ж навіть не перекинулися з тобою слівцем з того часу. Він сказав, що ти була за кордоном, десь в Мюнхені в торговому центрі, в одному приміщенні з терористами під час захоплення ними будівлі. Ця страшна трагедія була масовою. Тоді багато людей залишило світ живих. Потім мене забрали в армію.

Шкода, та задовго до цього наші шляхи розійшлися. До речі, мені й справді досі цікаво... Якщо це доречно, але... Як там твої починання? Видала книжку нарешті? Авантюристка!

Брови на його обличчі змістилися вгору:

– «До того ж...».

Він зробив коротку паузу і змінив інтонацію:

– Якщо вже на те пішло, – чоловік зупинився, підсунувся ближче до мене, схилившись над столом, і продовжив шепотом:

– Мабуть, уся ця інсценізація була задля того, щоб виграти трохи часу для написання нового роману. Еге ж? Я все правильно зрозумів. Хитро придумано... Нічого не скажеш. І як там усе просувається?

Про цю мою, так би мовити, схильність до графоманії майже ніхто не знав. Хіба що.... Звісно, я вела блог в інтернеті, такий собі інтерактивний щоденник під фейковим ніком. Можливо, він був одним з фолловерів у цьому ЖЖ.... Мені навіть вдалося видати книжку, але не підписану справжнім ім'ям та прізвищем – під псевдонімом... Однак, якщо дуже постаратись... Я думаю, можна було б відшукати правдиві дані... Та навіщо?

Цей тип реально схиблений. Не на жарт. Мене насторожило те, що прийом, цей несподіваний клятий прийом поступово набував забарвлення розмови особистісного характеру. Може, він просто вгадав? У психів завжди було щось від пророків і навпаки.

– Давайте, змінимо тему. Добре? – спантеличено попросила. – Домовились? Принаймні, на сьогодні з мене вже досить...

Схоже, що я тільки-но порушила усі заборони та правила щодо розмов із колишніми бійцями з АТО....

– Так, так. Може й реально сплутав... – він знизав плечима. – Не хвилюйтеся, я вас не

скривджу. Ви ж психолог. Тримайте себе у руках, – чоловік усміхнувся, – вибачте... Просто я хотів сказати, що... я хотів сказати, що... Немає ніякої війни... Це все у наших довбаних головах! Вважайте за щастя, що у ваш особистий простір поки що проникла тільки людина. Жива людина. Створена за образом і подобою божою. Тільки-от, що я хотів вам сказати... Що хотів донести, – постійно повторював чоловік. – Для чого я прийшов сюди взагалі: вам, нам, усім загрожує небезпека... Це початок кінця... Я... Навіщо я взагалі сюди прийшов... Не знаю... Вам, видно, нічого за це не платять? Я правду кажу? Це лише задля вигляду. Підвищити рейтинг цієї клініки, а відповідно й зарплати... Їм та й тобі, певне, чхати на те, хто я такий. Ось ця контора, приватна. Ви не задумувались ніколи, скажімо, як цей ваш власник раптом став власником клініки? Як раптом він став таким багатим? Добре, нехай не власник, візьму ширше, загалом... Поки ми там вмираємо, як скоти, вони жирують, купаються у шампанському... Бізнес і політика – речі, тісно переплетені між собою в нашій країні. Якщо ти не маєш якоїсь зачіпки в політиці, в бізнесі, – для тебе усі ходи виявляються раптом закритими, розумієш. Все це проплачена схема: дивишся новини і віриш байкам... Я інколи питаю себе: «А хто б встояв перед такими грішми? Хто б встояв перед цим безмежним достатком?» Цілком можливо, що Карл Маркс таки мав рацію, коли писав про те, що світосприйняття людини залежить від його соціального стану. Ось я сьогодні говорю тобі, що от всі олігархи такі погані, такі погані всі ці матеріальні блага, а стану хоч трішечки багатшим, матиму гроші, щоб вижити більш ніж на один день, і тут же перейду на бік сильних світу цього, вважаючи їх добродіями....

– Ні, не станете. Ви щойно сказали це й усвідомили. З вас вийшов би непоганий філософ, – підбадьорила його я та почала копирсатися в кипах паперів з різного роду тестами.

– Скажу тобі, що думаю про наше суспільство, – все важче дихаючи мовив чоловік. – Про наш народ. Про тих, що жирують і тих, що мруть тут як мухи. Перші на верхньому краю човна, в якому ми всі пливемо, тісного корабля цього всесвіту, дивляться вниз і радіють від того, що пробоїна на протилежному боці. Та забувають – це нічого їм не дає, адже помремо ми всі. Саме через ту пробоїну. Якщо і будемо так дивитись склавши руки; сподіватись, що все те, що трапилось з багатьма іншими, з нами навряд чи станеться.

Ось воно! Знайшла. Я витягла тест Келерман-Клутчика, що стосується захисних механізмів психіки.

Він показав пальцем мені за спину, мовляв, «подивись у вікно». Я обернулася. Там на вулиці, з протилежного боку, красувався розкішний особнячок старого типу, історична частина міста. У дворі росло багацько ялинок та кілька сосен, через які можна було розгледіти лише ледь помітні мури цього будинку та його вершечок – вежу із дахом.

– Як відомо, там живе якийсь олігарх. Він спеціально чи засадив собі двір тими хвойними, чи заздалегідь уже вибрав те місце. Цього я не знаю. Знаю одне – вочевидь, він не хоче, щоб хтось втручався в його особисте життя. Він дорожить своїм приватним простором. Йому є що приховувати... Звідки в цієї людини взялося стільки грошей, що вона так собі легко і просто живе в цьому замку. Добре, може й не легко і не просто, проте житель такого маєтку 90 відсотків часу свого життя проводить тільки у двох кімнатах. Перебуває тільки у визначеному відрізку простору – це кухня і спальня, все. Більше йому нічого й не треба. Решту 10 відсотків, якщо не один, хіба що у коридорі чи заходить у вітальню, щоб витерти пил, але це, по суті, не так важливо. Адже ми нічого не знаємо про нього. В тому-то й проблема. Еге ж? А він прагне знати про тебе, про нас усе. Аж до дрібниць, до деталей. В цьому і полягає вся суть його заробітку. Сутність багатства. Інакше, як же отримати з будь-чого зиск? Купляєш щось за одною ціною, продаєш за іншою та маєш відсоток... Купляєш знання про ціну, а не реальний предмет. Так от...

Він взяв ручку зі столу й рожеву липучку, почав писати.

– Ось це мій новий номер. Подзвони мені, як надумаєш. Зважишся. Пропоную обговорити цю тему в якійсь... За комфортніших для нас обставин... Поза роботою. Я розумію, що для того, щоб переварити все мною сказане, тобі, пані, вам... знадобиться час.

На язику крутилось одне запитання – чого він хоче? «Як мене вистежив?» Мені було дуже страшно.

Моторошно було за саму себе, бо поведінка цього типа змушувала мене думати в цьому конкретному руслі. Все це дуже нагадувало заміщення, що пов'язано з перенесенням дії з недоступного об'єкта на доступний. Ті почуття і дії, які повинні були бути спрямовані на об'єкт, що викликав тривогу, переносяться на інший об'єкт. Так, наприклад, агресія до начальства іноді виливається на членів сім'ї працівника. Є й інший тип заміщення, коли одні почуття замінюються на прямо протилежні (наприклад, нерозділене кохання може перетворитися на ненависть, сексуальна потреба може вилитися в агресію, насильство). Чомусь цей військовий більше асоціювався мені з нападником, що наче промайнув у телерепортажі про футбольний матч – він не потрапив у ворота до ворога і тепер найсильнішим ударом копає м'яч, до того ж в будь-якому напрямку. Так він розряджає накопичену енергію.

Довелось терпіти нервову розмову з Лідою про пацієнта. Стара карга була незадоволена, а я, як і вона, була не менш розлючена й вибита з колії тим дивним візитом.

Щодо діагнозу пацієнта, то мені було зрозуміло одне – це типовий наочний приклад

спонтанних конфабуляцій. Конфабуляція, з латинської «вигадка», – явище, пов'язане з пошкодженнями пам'яті. Спроба заповнити прогалини в пам'яті вигаданими спогадами. Багато в чому схожа з методами, до яких вдаються здорові люди, щоб компенсувати такі пробіли. Це доведено експериментально в дослідженні з використанням препарату (скополаміну), що перешкоджає роботі оперативної (короткочасної) пам'яті у здорових людей.

Іншими словами, спогади з минулого змішуються з теперішнім. Суть конфабуляції може полягати в метафоричній інтерпретації актуальних проблем. Відома історія військового офіцера. Коли розумові вади, спричинені травмою голови, зробили його непридатним для подальшої служби. Тож офіцер стверджував, що залучений в операції контррозвідки... Але чому саме я? Чому не контррозвідка? Не війна врешті-решт...

Залишалося з'ясувати, що саме він намагався витіснити зі своєї пам'яті. Це мені потрібно було зробити ще при першій же зустрічі, проте я наче язика проковтнула. Доведеться залишити питання такого ґатунку на потім. Те, що могло критись за його заміщеними спогадами, не тільки інтригувало, але й насторожувало. Раптом це щось жахливе, але найстрашнішим, на мою думку, був сам факт цих процесів. Його вигадки означали, що дізнатися правду й причини його розладу буде не так вже й легко, як думалось. Я викинула листочок з його номером телефону в смітник.

Весь день мене не покидало відчуття сумнівної безпеки. Так, наче й все добре, але щось тут не так. Мабуть, це вже один із симптомів якогось психозу.

Я поверталась додому, озиралась щоразу, на кожному повороті. «Раптом цей дивак мене переслідує?» Змінила свій звичний маршрут дороги після роботи, обійшла усе місто, кружляючи на автобусах, тому прийшла пізно ввечері.

Я орендувала квартиру разом із подругою. Ми разом навчались, а тепер ходили на курси з підвищення кваліфікації, але їй, на жаль, не вдалося так швидко знайти відповідну роботу, й вона підробляла офіціанткою в барі. Щоправда, зарплату отримувала майже таку саму. До того ж завжди швидше, частіше, ніж я. В неї були чайові... Отже, нам пощастило однаково. Ніхто нікому не заздрило. Хоча, може мене й смикало трохи, бо ця несправедливість дратувала.

Коли я пішла на кухню, то натрапила там на неї.

– Сьогодні відпустили швидше? – поцікавилась я.

– Ні. Де ти пропадала? Вже ж 11! Виглядаєш втомленою. Чому в тебе такий сумний

вигляд? Ану посміхнись!

Вона підійшла і стиснула мені щоки. Я змусила її відпустити мене. Знаю кілька прийомчиків. Залоскотала її живіт.

– Усе в нормі.

– Е ні. В тебе руки тремтять, як в алкоголічки! Подивись на себе: мішки під очима, схудла, не милась два дні!

– Один! – усміхнулася я нехотячи.

– Два! Дозвольте, колего, в мене усі ходи записані!

– Просто занята...

– Ой, не вішай мені цю лапшу на вуха! Перестань... – серйозно мовила Олена. В неї був стурбований вигляд.

– Ти випадаєш з реальності...

– Реальне життя почнеться, коли ми закінчимо курси. Можливо, через сто років, – жартома відповіла їй я.

– Коли ти полетиш в Америку і мінятимеш там пенсіонерам підгузники? Здашся у рабство на все життя?

– Авжеш, саме те, про що мріяла ще з дитинства!

– Знаєш що? Нам треба вибратись кудись.

– Лен...

– Ні, давай, гайда. Мерщій пішли, тобі це потрібно. Розвіємося. Психологам теж потрібно знімати напруження після щоденних стресів із психами. Мені набридло дивитися на твою кислу міну!

– Ми нікуди не підемо!

Я відмовляла їй, як могла, та все ж наполегливість подруги взяла верх над моїми страхами та здоровим глуздом. Насправді хотіла забутись, втекти. Полетіти кудись вдалечінь, подалі від усієї цієї метушні та зайвого нервування. Олена відчула це, вловила мій настрій. Вона розуміла мене з півслова.

Отже, наступного дня, у суботу, ми подалися в нічний клуб.

Там пропустили по одному коктейлю, тоді ще випили трохи мартіні. Словом,

влаштували собі справжні дівочі посиденьки. Я розповіла їй про той випадок в клініці. Про свій нав'язливий стан. Виговорилась. Подруга спочатку жваво вела розмову, але потім упродовж нашої бесіди постійно зазірала на одного чоловіка, та лише мляво підтримувала діалог, а під кінець взагалі вирішила з ним станцювати. Пізніше компанія друзів цього чоловіка вирішила пригощати нас випивкою. Далі пішло-поїхало. Така ініціатива подруги мені напідпитку здалася доволі образливою, а вчинок в кінці – ну зовсім несправедливим.

Коли ми вийшли в туалет, я сказала Олені усе, що думала:

– Ти перегинаєш палку!

– Та годі, облиш, це ж всього лише танець.

– Схоже, те мартіні таки було зайвим.

– Ні, його було замало, як на мене! – єхидно посміхнулася подруга, – я пропоную іще по коктейлю. То як, ти зі мною? Там дехто хотів би тебе пригостити... Просто красунчик! Певне, ще й багатій.

– Ні. Ти залишайся, а з мене досить сьогодні. Я викличу собі таксі... Не переймайся.

– Ай. Добре, як знаєш. Твоя справа. Тільки не парся, будь ласка, зайвий раз. Не придумуй нової причини для переживань. Прошу тебе. Добре, тоді усе, я пішла. На мене чекають, гудбай. Зустрінемося дома.

З цими словами вона вийшла з туалету, а я залишилась. Вмила обличчя і поглянула на себе в дзеркало. Боже, яка ж я п'янюга.

Я вийшла з клубу, намагаючись рівно іти. Моя координація рухів та вдавана зосередженість тільки погіршували ситуацію. Ледь не спіткнувшись об свою власну ногу, я набрала номер таксі, вказала свою адресу та пункт призначення й стала чекати. Вони сказали, що прийде смска.

Мені все більше паморочилось в голові, та я змогла розгледіти фари автівки, що наближались прямо в мій бік, крізь непроглядну ніч на вулиці. Колеса автомобіля ледь не торкнулись бордюру, коли повільно крутились поряд зі мною. Водій зупинився. Я увійшла всередину. Він одразу ж чимдуж натиснув на газ, а мене так сильно заколисувала якась дуже попсова мелодія, яка награвала по радіо, що я аж задрімала...

8997676876565651243434235435454545656565656565656556566666546554665

Я був у тій самій точці у просторі всесвіту, в якій перебував завжди до цього. Ніяких зрушень не відбувалось. Цифри годинника в моєму комп'ютері змінювались з шаленою швидкістю, дні календаря чергувались ледь повільніше. Вони наближаються. Темні крилаті створіння, які за будовою тіла нічим не відрізнялись від звичайних людей, за винятком химерних крил, що росли десь зі спини, біля плечей... Довгі дзьоби робили їх схожими на середньовічних лікарів у масках від чуми. Видовжені потилиці.

Там, за вікном, на тлі багатоповерхівок летіла юрмою зграя таких. Небо було темно-сірим, і все навколо там огортав цей напівпрозорий чад. Місто вже кишіло потворами.

Щось зашаруділо у мене за спиною. Голову пронизав різкий сильний біль.

Я прокинувся. Помахав головою. Пішов вмитися, потім на кухню. Сонце світило дуже яскраво. Настрій від цього жахливого сну залишився десь далеко в безодні ночі, що вже минула. Може розповім сьогодні Андрію про нову сусідку. Виговорюсь.

Сьогодні був звичайний день. Трохи посидівши в офісі, я покликав колегу на каву.

Ще два роки тому я почав роботу над дизайном нового авто, для авто-будівельного концерну. Ініціатором проекту була одна іноземна компанія, що входила до малоприбуткового в нашій країні об'єднання. Майбутнє авто представлене, грубо кажучи, лише конфігурацією вже відомої моделі, проте з кардинальною зміною підходу щодо концепції дизайну. Наші керівники дуже прискіпливо ставились до кожної дрібниці, мені давно вже здавалось, начебто вони свідомо відтягують час через якісь фінансові проблеми, або просто-на-просто хочуть зекономити на нас. Словом, українським посередникам невігідно було би платити нам такі гроші, які отримують там за кордоном.

Це був позаплановий рестайлінг, а тобто раптова потреба виправлення, на їхній погляд, зовнішніх недоліків і таких «болючих» тем як покращення ергономічності крісел у салоні.

Андрій був для мене помічником, якого надзвичайно важко було б замінити. Беручи до уваги мою обізнаність в інженерії та механіці, досвіду саме такого рівня і специфіки, як у нього, мені бракувало. Він моя права рука – і цей вислів тут найдоцільніший.

Ми пішли у відомий нам віддавна генделік у підвалі в старому районі міста. Ціни там надто високі для потенційних відвідувачів таких підвальних барів, а розташування не найкраще підходить для приваблення туристів. Тому люду там, зазвичай, якщо й взагалі хтось завітає, – мало.

Ми замовили по стейку.

– Я питиму грейпфрутовий сік. І ще – зробіть нам обом кави. Побільше і міцної. Ми у вас надовго.

Звідкілясь таки добряче тягло перегаром. Але це не найстрашніше. Музичний супровід ідеально підходив під мій настрій. Важкий рок. Я розповів Андрію про сусідку й про те, що мені надіслав електронного листа якийсь анонім.

– Судячи з твоїх описів, вона нічогенька. Розслабся. У тебе що – параноя? Передивився серіалів про аферистів? Мій обліковий запис в ютубі знає за мене краще, які відеоролики мені до вподоби. Отямся. До того ж, якщо вже на те пішло, то кому ти до біса потрібен... Почнімо з цього. Мабуть, залицяється таким чином.

Я усміхнувся.

– Цей рік вирішальний. Ось-ось буде готовий новий змінений прототип. Але маємо ще попотіти. Щось не так, я відчував це з самого початку. Зазвичай, далі прототипу діло не доходить.

– Ну дали на доробку, ну що з того. В будь-якому разі все вже давно позаду. Два роки сподівань. Два роки... І зараз якихось кілька днів. Ну як кілька? Звісно, що це може зайняти й більше місяця, але... Вже просто потрібно зібратися задля остаточного завершення.

Я не міг зосередитись на нашій розмові про авто.

Здавалось, я втрачав зв'язок із реальністю, бо замість того, щоб думати про роботу, мріяв про якусь сусідку-письменницю і відчував, що це дуже погано. Жоден Андрій не зможе цьому зарадити...

Я вже повертався додому, коли помітив неподалік від свого подвір'я сусідку, яка виходила з під'їзду в компанії іншої жінки. Ймовірно, подруги або співмешканки. Прогавити таку нагоду і прошмигнути повз просто зараз – було б нерозумним рішенням. Я пішов слідом за ними розміреною ходою, тримаючи визначену дистанцію для того, щоб не привертати зайвої уваги до себе. Простежив за ними до станції метро. Спустився в підземку, дотримуючись дистанції.

Жінки сіли на зупинці у поїзд і вийшли в одному з найнебезпечніших районів міста. Я взагалі дивувався, як тут іще їздить громадський транспорт.

Вечоріло. Згідно з останніми новинами – диверсантів досі не впіймали, а нещастя, що спалахували протягом кількох діб, умовно поділили місто на дві частини: зону комфорту – підконтрольну державним структурам, та лиху місцевість.

Мені й так нічого втрачати. Я був корінним жителем, тому знав всі надійні шляхи втечі звідти в разі якоїсь халепи. Вони пішли в бік клубу. «Напевно, збираються саме туди», – я здогадався про це одразу, ще коли подруги вийшли на сумнозвісній станції. Раніше відвідував цей клуб ще в молодості, і тоді він мав зовсім іншу назву. Власники схожих закладів змінюються в нашому місті чи не щодня – приміщення завжди перекупують. Хто має більше грошей – той замовляє музику. А комусь просто не йде бізнес. Так завжди.

Цікаво, що ж там зараз. Чи не йду в закинутий будинок? Я усміхнувся. Ось пройшов кілька провулків. Перетнув широку дорогу. Тут ще був помітний автомобільний рух. Ходили люди. Далі шлях пролягав через парк. Він був на межі. Через його асфальтні стежки могла сновигати поліція, якщо не спецназ, але на те він і парк. Я побрів найбільш захаращеними закутками і згодом проліз через діру в паркані на тротуар похилої вулиці... Потім вийшов до кінцевої зупинки трамваю. Цей маршрут, мабуть, тимчасово зупинено – жодного натяку на бодай якийсь транспорт. Закурив. Мені нікуди квапитися. Оминув цю ділянку. Піднявся по сходах вгору – на паралельну вулицю.

При вході побачив Лізу. Хух, я вгадав!

З легкістю видихнув та продовжив своє спостереження.

З клубу долинала інструментальна музика. Зайшов всередину в пошуках іншої жінки. На сцені виступав джаз-бенд. Повільний дещо хаотичний ритм барабанів супроводжувався невимушеними завиваннями саксофону, і я мимоволі розслабився. Але куди вже тому спокою. Замовив собі горілки. Люду було небагато. То тут, то там з'являлися якісь постаті, та червоне освітлення було надто тьмяним, щоб дати мені змогу порахувати всіх відвідувачів. А згодом й взагалі облишив ці спостереження. Я був сконцентрований на заливанні горлянки. Явна імпровізація музикантів на сцені поступово гіпнотизувала.

Бармен вовтузився біля стійки. Я випив чимало і тепер, збившись з рахунку, попросив пляшку.

– Що тебе турбує, чоловіче?

Я вилив йому душу. Розповів про роботу й стан, свою коротку пам'ять.

– І ти прийшов сюди, щоб випробувати свою долю? Що ж, розчарую тебе, мужик. Все буде добре. Якщо ти, звісно, дозволиш це сам собі.

Він витер чергову склянку шматкою.

За барну стійку поруч зі мною підсів якийсь чоловік. Він був у ворсистому сірому піджаку і з перебинтованим обличчям. Я глянув на складки, де був його невеличкий отвір

для рота... Погляд крізь шпарку в тканині був наче удар блискавки і вмить мене протверезив.

– Де ваші офіціантки?

Піду віділлю. Я спохватився, зліз з табуретки і помалу почалапав до проходу з написом «WC».

Зайшов до туалету, зачинив за собою двері... Щось з вантажною силою обвалилось там ззовні. Мною штурхонуло, я пригнувся і вдарився об бачок. Через щілини в кабінку дмухнув густий порошок з будматеріалів. Вдихнув його і ледь не вдушився. Згодом доносились звуки якогось жорстокого побоїща. Постріли. В кількох сантиметрах від мене, десь за дверима, почулись чийсь важкі кроки.

Я піднявся і наважився краєм ока подивитись в мутне віконце дверей. Звідти вже виднівся блідий тьмянний світанок. Величезні зморшкуваті кістляві темні ноги підпирали жилаве тіло зі згорнутими крилами і видовженим дзьобом. Воно оберталось. Я сховав голову. Принишк. Жах охопив мене.

Схоже, пішли. Я ще трохи почекав. Тиша. Прислухався. За дверима несамовито завивав вітер, і я зрозумів, що їх вже тут точно немає. Обережно повернув замок, тоді взявся за клямку. Двері трохи скрутило, і важко було їх розчинити. Я вийшов. Їдка пилюка затуманювала все навколо і вражала очі. Обтріпався. Роззирнувся. Пройшов вбік повз уламки столиків і крісел. З частин зруйнованої білої стіни визирали мертві тіла, залиті ще рідиною та кров'ю. Зазирнув за барну стійку. Там лежав холодний закривавлений мрець – бармен. З його тіла стирчали, глибоко вп'явшись, шматки скла... Море трупів. Мене нудило. Зруйновані стіни першого і другого поверхів клубу. Десь далеко в небі залопотів вертоліт. Я швидко зник з того місця й чимдуж побіг обхідними шляхами. Позаду свистіли сирени міліції чи пожежних машин. Довірившись інтуїції, я пішов у напрямку, що вивів би мене додому.

Я йшов прямою ходою в пришвидшеному темпі. Щойно докуривши цигарку, витягну наступну. Накрапав дощ. Я почув телефонний дзвінок. Андрій.

– Алло, що там у тебе?

– Слухай, Олеже, – в його голосі бриніло тривогою, – приїжджай сюди.

– Куди? В офіс?

Так, тут у майстерні щось відкрилось... Під прототипом. Точніше на місці, де він стояв і кудись провалився вниз.

Це мене здивувало. Я сказав Андрію, що незабаром прийду і подався в той район міста,

де розташовувався офіс. Викликав таксі.

– Що за халепа?

– Глянь...

Він махнув рукою до дверей в майстерню. Я увійшов, світло вже було ввімкненим. У кінці приміщення виявив прямокутну діру. Раніше там спочивав прототип автомобіля, над яким в нас кипіла робота. Ми стояли на краю прірви невідомого походження. Просто там неможливо було щось розгледіти. Суцільний морок – чорна геометрична форма. Я посунув ногою до її краю. Тирса з підлоги посипалась вниз, усередину і зникла у пільмі.

– Що то таке? Посвіти ліхтарем нижче.

Я взяв з полички величезний прожектор, увімкнув його. Присів на край прямокутника і простягнув руку з ліхтарем донизу. Промінь світла освітив щось схоже на сходи. Цікавість заволоділа мною. Це не входило в архітектурний план приміщення. Підвал був взагалі з іншого боку, за стіною.

– Думаєш якісь конкуренти пробрались? Шахраї?

– А що з комп'ютерами?

– Все зникло. Нічого немає. Так, наче й не було ніякого авто! Чоловіче, я сиджу тут вже другу добу! Ще відтоді, як ти пішов... Трохи марудився з твоїми, чорт забирай, їх правками. Ці схеми і віртуальні тест-драйви вже у мене в голові літають. Потім пішов сюди, змінив диски на макеті, спробував розслабитись... Я задрімав і... А коли розплющив очі, то...

Він явно щось не договориює.

Спробував влаштувати якусь махінацію? Я знаю Андрія достатньо добре, щоб сумніватись в його відданості справі. Та невже? Запропонували якийсь план, якісь гроші. Він би на таке не пішов. Хтось залякав? Які ще можуть бути конкуренти чи шахраї. Це не вкладалося в голову. По-перше – куди вони потягли той прототип, і чому це також якое пов'язано з комп'ютерами. По-друге, тут перебувала зовсім не нова модель, а прототип першої версії. Щось тут не так. Це навряд чи крадіжка, чи спроба проникнення. Хоча... Тоді що? Що ж інакше?

Раптом я усвідомив повну безвихідь. Сам. Наодинці. Нікого немає. Ніхто не простягне руку допомоги. Розв'язання будь-якої проблеми тепер залежить тільки від моїх власних дій. Не вперше стикаюсь з таким.

– Може, треба спочатку дослідити походження цієї фігні, перш ніж лізти туди, друже?

– сказав Андрій.

22323344334345343567547545645645686678657656867858578867877878788787

Ліза

Я отямилась гола у незнайомому на дотик ліжку. Протерла очі й відчула заціпеніння. Скинула ковдру. Шкіра зробилася гусячою: чи то від холоду, чи... Від страху. Страшенно боліло все тіло. Дискомфорт між ногами...

Де я? Куди мене зтягли? Чорт. Я силкувалася пригадати, що з біса трапилось минулої ночі, та спогади були наче кадри. Я могла пригадати події тільки до деякої миті, коли сідала в машину. Далі – усе розмито. Як уві сні. Жахливому сні. Дрімота змішана із реальністю.

Я озирнулась. Оглянула кімнату – нікого.

Очі разило вранішнє сонячне світло знадвору, що пробивалося променем крізь щілину між шторами. Одяг висів на кріслі, сумка лежала поруч. Мені було гидко. Сором проймав до кісток. Я відчувала себе якимось зіпсутим тілом. Начебто я – прострочена туша на забій і тішила себе думкою тільки про те, що мене все-таки залишили жити далі. Ось тут посеред цього хліва.

Я прокинулась у задрипаному готелі на окраїні міста.

Перше, що спало мені на гадку, це подзвонити в поліцію. Коли пересвідчилась, що всі мої речі на місці, я так і вчинила.

Сил моїх вистачило, щоб тільки вказати адресу та вимовити:

– Я думаю, мене згвалтували.

У відділку довелося лягти на візок в кабінеті судмедексперта й погодитися на всі перевірки, аналізи та мазки, що стосувалися виявлення сторонніх бактерій чи флори на поверхні та всередині мого тіла. Відчуття були неприємними, та після того, що трапилось, це здавалося пестощами.

Потім провели допит. Проблема була в моїй пам'яті. Нехай би весь світ провалився крізь землю, хай там що – та я нічого не пам'ятала, хоч ти мене вбий!

Зовсім нічого, що могло би хоч якось допомогти знайти того мерзенного покидька. Тому я залишила слідчих майже ні з чим, вони лише розвели руками. Та припустили, що мені в алкоголь могли щось підсипати. Сказали, що висновки судмедексперта будуть готові

аж за два тижні.

Так я й подалась додому, сподіваючись на те, що щось проясниться за тих два тижні.

Коли я повернулась, подруга знову почала нав'язуватись. Я відчувала відразу до неї після всього, що сталось. Мабуть, Олена намагалась тепер якось загладити свою провину.

Напевно її мучила совість через те, що вона залишила мене без свого нагляду минулої ночі.

– Мені не варто було тебе відпускати. Та ще й саму....

– Я просто рада, що хоч з тобою все добре... – вичавила з себе я, – ті хлопці, ти їх пам'ятаєш?

– Що? Вони й мухи не скривдили б! Хто був водієм таксі?

А й справді.

– Я не задумувалась над цим.

Взяла до рук телефон. Переглянула вхідні повідомлення.

– Стоїть неявка.

– Отже...

– Отже, моє таксі приїхало, а мене там не було!

– Тоді хто повіз тебе?

– Ось воно що! Боже, яка я дурочка! Я просто сіла у чорну машину й вирішила, що вона моя!

– Це просто помилка, я б зробила так само. Це не твоя провина.

Емоції переповнювали мене. Хотілося лізти на стіни.

– А знаєш що, – продовжила подруга, – насправді, я не повинна була б тобі цього розповідати. Ти, мабуть, завжди дивувалася, звідки я беру такі величезні гроші. Я завжди відчувала на собі твої криві погляди. Якщо зараз я розкрию тобі один секрет, то це буде тільки на користь нам всім. Так буде краще. Звісно, я підписалась під якимось там актом про нерозголошення, проте...

– Що ти в біса верзеш? Давай вже, народжуй!

– Річ у тім, що я підробляла на сайті «сам собі поліцейський, чи якось так».... Знаєш,

з нашими правоохоронними органами далеко у ліс не зайдеш. Треба поклатись у всьому на себе. Так от, я думаю це в чомусь тобі допоможе. Знайти цього покидька.

Вона відкрила свій ноутбук на журнальному столику. увімкнула його.

– Спочатку завдання були дуже прості, але згодом складніші. І так з кожним разом складність підвищувалася, але водночас і сума ставала більшою та з'явилося більше можливостей, більше доступів повідкривалося...

– А конкретніше? Українською можна?

– Якщо коротко, я підробляла чи то слідчою, чи то журналісткою анонімно. На сайті. Збирала інформацію про різних людей. Хтозна, можливо це незаконно, та чхала я на закон! Знайшла його випадково. Допрацювалася тишком-нишком до того, що тепер маю доступ до бази даних. Мабуть, що ми через цей сайт можемо знайти твого зловмисника, розумієш? Варто спробувати. До того ж, тепер це просто мій моральний обов'язок – допомогти тобі.

Вона клацнула по значку браузера і знайшла відповідний сайт.

Змістове наповнення приголомшувало:

«Сам собі полісмен», «розслідування...», «Задекларуйте свої доходи», «Викрий хабарника», «Скомпрометуй злочинця».

Це доволі актуальна тема в сучасних ЗМІ, та я навіть не уявляла собі, що є цілий сайт такого типу, присвячений боротьбі з системою. Я чомусь не очікувала, що все це зайшло так далеко. Навіть не знала, що й думати. Здавалося, в мене вже й у самої поступово починає їхати дах.

Олена ввела свій пароль і перейшла на сторінку «Особистий кабінет».

Низка фотографій якихось людей на екрані вишикувалася в довгі рядки. Вона покрутила роликком миші.

Я розглядала обличчя, поки вона їх прокручувала і говорила.

– Це всі ті люди, на яких я зробила «підкопи» за весь цей час. Нам потрібен той клуб, так?

– Так.

Олена знайшла мапу міста, перевела її у режим фото міста з супутника, тоді ввела щось на клавіатурі в порожній рядок, й перед нами на екрані з'явилась таблиця із записами з камер відеоспостереження.

Серед усіх рухомих картинок вона вибрала лише одну і сказала.

– Десь отут маєш бути ти. Там має бути зафіксовано той випадок.

Принаймні, побачимо номер автомобіля.

І ми побачили. Жодного разу в житті мені не траплялось таке авто, та й до того ж ще й без номерного знаку.

– Халепа...

Олена мовчки зробила знімок екрану й почала шукати подібну машину в якійсь хитромудрій програмі.

На екрані з'явилися зображення схожих автомобілів.

Одна модель була ідентичною, і ми знайшли всю потрібну інформацію щодо її розробки. Виявляється, це авто ще на стадії зміни дизайну, тому їздити на ньому ніхто апріорі не міг, та ми бачили те, що бачили щойно.

Фото і опис до нього: 2

Довідка:

Український автомобіль ЗАЗ Славута зняли з конвеєра вже більше 5-ти років тому - в 2011 році. На сайті autoconsulting.ua навіть проходив аукціон з продажу останнього примірника ЗАЗ-1103 «Славута». Однак, в корпорації УкрАвто вирішили відродити модель, представивши автомобіль В-класу під назвою ЗАЗ Slavuta Nova.

ЗАЗ Slavuta Nova, який демонструється на «Столичному Автошоу» – це концептуальний автомобіль. Його розробку проводив автовиробник Chery (модель Riich G2).

Не варто сприймати концепт ЗАЗ Slavuta Nova як уже закінчений проект. Він уже зазнав багато вдосконалень, конструктивних і дизайнерських змін, оновлення інтер'єру моделі тощо. Найближчим часом від потенційних покупців будуть збирати зауваження і пропозиції щодо вдосконалення автомобіля, до того ж своє слово ще скажуть постачальники комплектуючих. Адже Slavuta Nova буде випускатися в Україні та ступінь локалізації перевищить 50%.

Щоб досягти рівня локалізації понад 50% на ЗАЗі, одного тільки зварювання, фарбування і складання мало. Автомобіль буде комплектуватися й українськими комплектуючими: шини, АКБ, пластикові деталі, елементи салону і т.д.

Як зазначив президент корпорації «УкрАвто» Таріел Васадзе: «Ми готові випускати новий сучасний автомобіль і постачати його на експорт, проте й з боку держави потрібні якісь кроки назустріч експортерам. Реалізувати цей проект ЗАЗ самостійно не зможе. Неможливо брати кредити під 25-30% і вкладати у виробництво, щоб зберегти конкурентоспроможність, коли в ЄС ставки нижчі в рази. Для запуску в серійне виробництво цієї моделі знадобиться 13-14 місяців. Зараз ми пробуємо зацікавити в

цьому проєкті китайських партнерів. Вони з нашою допомогою можуть вийти на ємкий ринок ЄС. Це вигідно і нам, і державі, і нашим партнерам ».

Раптом серед світлин промайнуло одне знайоме обличчя. Я попросила подругу повернутись назад.

– Це пацієнт! Чорта з два! Він ще залишив мені свій номер! Цей псих. Що маєш на нього?

– Все не так просто. Ти розумієш, що нам пощастило, звісно, що ми наче так швидко знайшли цю людину, проте є одне але. Почнімо з того, що це замовлення належить до тих, які з'явилися недавно. Це один із найвищих рівнів. Усі завдання такого плану полягають тепер не в тому, аби збирати про нього інфу. Навпаки – мені потрібно придумати псевдобіографію для цього чоловіка на підставі вже поданих даних.

Та я вже не слухала її. Сльози лилися обличчям. Вся прихована сторона, таємниці цього психопата як на долоні. Я вже раділа, побачивши там його точну, справжню адресу. В мене є номер.

– Що-що? Лізо, поглянь на адресу. Невже мені здалося?..

Оце так нахабство! Я ще раз глянула на екран. Він жив поруч із нами, поверхом вище.

Розбитість і пригніченість змінилися на розлюченість, гнів та нестримну жагу помститись. До біса всіх! До біса поліцію, подругу! Спочатку я зроблю так, щоб він дізнався про моє існування. Після того всього, що сталося, боятись мені було нічого...

– А ти впевнена, що це точно твій гвалтівник? А раптом він просто козел-відбувайло?

– Мені байдуже!!! – крикнула я.

Що це зі мною?

Олег

Зранку я прокинувся від кількох нав'язливих телефонних дзвінків.

– Алло. Ти хто?

– Що? Хто я?

– Емм... Я нічого не розумію.

Жіночий голос, до того ж знайомий. Я почав швидко добирати у пам'яті голоси і зіставляти їх із зовнішнім виглядом жінок, яких знав чи ж бачив недавно. Сусідка? Тоді що трапилось? Про що це вона? Як вона дізналась номер мого мобільного?

– Ти нічого не розумієш????!! – у відповідь кричали. – Ходи сюди... я поверну тобі пам'ять! Чекаю тебе...

– Номер квартири?

З-над стелі почувся стукіт. Я одразу ж отямився й затримався з відповіддю. Завагався.

– Добре вже, зараз прийду...

Піднявся поверхом вище і подзвонив у двері. Вона відчинила. Тоненьке пасмо волосся спадало їй на обличчя. Заспана, у зім'ятій сорочці в клітинку та колготах, жінка стояла на порозі. Я вступився у підлогу.

Вона клацнула пальцями в мене перед очима.

– Вчора ти був веселішим, ніж зараз.

Якась дивна. Ця дівка поводитьься так, неначе ми з нею давні знайомі. Я щось прогавив?

Вона провела мене трохи далі вздовж коридора. Білі стіни... Дерев'яні шафи... Вже привезли меблі? Все так швидко. Тільки оселилась. Мабуть, просто орендує квартиру.

Певно, вона несповна розуму. Пощастило ж мені з сусідами. Трясця. І навіщо я сюди припхався. Треба було не відповідати на дзвінок. Я розвернувся і пішов до виходу.

– Чекай! Я подам на тебе до суду, покидьку!

Я не озирався. Господи, у що я вляпався? Вона натякає, що я з нею спав? Але для чого?

Жахіття тієї ночі неможливо було ні з чим сплутати. Скривавлені трупи надовго залишаться в пам'яті. Я все ще міг бачити розтрощений клуб, заплющивши очі.

Коли я повернувся до квартири, то вже не міг ні про що думати. Знову зробив собі сніданок із залишків продуктів, що їх виявив у холодильнику. Отже, дах їде не тільки у мене одного. Я усміхнувся, а потім насилу ледве ковтнув кусень м'яса з тарілки. Геть ці думки!

54537354343532352455345656788798890798089980890908089089344535453

Сполоснув чайник і поставив на електричний нагрівач, натиснув кнопку. Увімкнув комп'ютер.

Схопився за голову та глянув у вікно. Кімнату освітлювала лише настільна лампа. Це навіювало затишок. Повернувся до комп'ютера і знайшов потрібний сайт. «І все ж таки, яка основна мета цієї гри? Завербувати якомога більше людей? А що далі?...» Я втупився в екран. Промайнула думка: адміністратори сайту когось шукають. Ця людина дуже вдало переховується, можливо, видає себе за когось іншого. Саме тому прості способи тут не годяться. Я несамовито прокручував фотогалерею у пошуках світлин з письменницею. Нічого. Тоді повернувся до історії пошуку. «Що тут у нас, в соцмережах?» – Пусто.

Потрібно було повернутися до майстерні. Може, в Андрія вже було щось з приводу тої крадіжки? Хоча б щось. Якись найменші зачіпки... Я був у відчаї. Тепер й справді – два роки коту під хвіст. Не в переносному, а в прямому значенні.

Я одягнувся, вийшов надвір і почалапав у бік метро. Та все ж цікаво, що ж там? Що сталося в клубі? З одного боку – я був здивованим, що Ліза все ще жива, з іншого – дивувався б собі. Я міг просто просидіти там до самого ранку, забувши про них, а дві жінки – покинути місце раніше за мене.

Неподалік від мене щось вибухнуло. Запаморочилось в голові, задзвеніло у вухах. Я побіг далі, та перечепився – впав. Покотився донизу та приземлився на голову. Перевернувся на спину.

В обличчя посипався бруд. Їдка пилюка потрапила в очі. Що за чортівня тут коїться?

– Лови кулемет!

Мені в живіт полетіла важка зброя.

– Відстрілюйся! Ти з глузду з'їхав? Пригнись!

Мене вхопили за потилицю і нагнули за облуплений бетонний блок. З обваленого боку з нього назовні виринали металеві штирі.

Пролунала черга потужних вибухів.

– Я так просто не здамся!

Я посеред якогось пустиря. Стривай-но... Це закинутий парк. Точніше все, що залишилось від нього. Біля мене лежав засмаглий бородатий чоловік в замурзаній сажею футболці і обідраних джинсах. Він перезаряджав автомат. Я взяв кулемет і випадково зробив кілька пострілів. Як я так швидко навчився користуватись цією зброєю??!

– Я не стану питати тебе, якого милого ти сюди потрапив, але скажу одне: це не наша війна...Ці сволоти воюють між собою, – він показав пальцем у небо. Але нам потрібно ви-

жити.

Новоспечений друг виліз з укриття і роззирнувся. Спрямував дуло на мене і махнув рукою.

Я підвівся й насилу пошкутьгав слідом за ним. Ми вийшли з парку й сховались за чорним авто. З протилежного боку вулиці з гуркотом проторохкотіли постріли. Одна куля влучила в стовп на вулиці. Ще одна продірявила шину. Звідти зашипіло повітря.

– В багажнику є запасне колесо.

Він розблокував дверцята.

– Нуж-бо натисни кнопку біля керма, відчини його! Не бійся, давай!

Я обережно підвівся, не розгинаючи ніг у колінах, і відчинив дверцята. Проліз до салону. Пригнувся. Тхнуло пальним. Одразу ж натиснув потрібну кнопку. Звідки у мене усі ці знання? Я раптом почав впізнавати авто. Придивився до крісел. За формою я їх відразу б упізнав. Однак таке не вкладалось в моїй голові. Дизайн іще на стадії внесення корективів. А тут я помітив саме те, що я лише планував змінити. Може, здалося?

– Чисто!

Я повернувся назад, обережно прокрався до багажника та відчинив його. Знайшов там запаску, домкрат, ящик з інструментами і подався знімати старе колесо. Я трохи заспокоївся, коли зняв ковпак і послабив гайки, але серце все ще вистрибувало з грудей. Пролунали постріли. Та цього разу звук долинав десь здалеку.

«Прикрий мене!», – вигукнув бородань і вибіг за новим колесом. Я роззирнувся навколо. Нікого. Вдих-видих.

На мене заскочила крилата потвора. Вона вчепилася за горлянку. Дивиться в очі. Здоровенні темні очі поглинають мою свідомість. Витягується дзьоб. Я вириваюсь з теплих обіймів. Встромлюю пальці руки йому в око, але вони зісковзують до країв органу. Мій новий напарник вдаряє істоту автоматом по потилиці. Створіння відскочило. Я хапаю кулемет і фарширую черевце свинцем.

– Ти ще тут? Тобі що – жити набридло? Застрибуй!

Я відімкнув ручку дверцят і швидко проповз усередину.

Незнайомець розвертав авто.

– Ти хоч щось пам'ятаєш?

Чоловік подивився в дзеркало заднього виду. Обличчя втомлене. Таке ж, як у мене. Щільна борода виблискувала на сонці... Про що це він?

– Я це передбачив. Усе в нормі. Ну що ж, доведеться тобі все спочатку розповідати.

Він сумно зітхнув, вичавивши з авто ледь не усі кінські сили. Мною трохи штурхонуло вперед, потім я прилип спиною до сидіння.

– Зараз ми рухаємось зі швидкістю 100 км на годину, водієві, який їхатиме нам назустріч з шістдесятьма на спідометрі, буде здаватись, що швидкість цієї машини сягає 160 кілометрів на годину. Однак, якщо б він рухався з нами в одному напрямку, то та ж сама швидкість йому видавалася б меншою. Тобто час – це поняття відносне і залежить від положення спостерігача, але як вимір, величина, він нікуди не зникає. Ейнштейн довів, що швидкість світла в вакуумі є постійною. Ніщо в світі так просто не прибільшується і не применшується. Якщо вважати точкою відліку для початку існування цієї планети дванадцять діб і припустити, що життя на цій планеті проіснує п'ятнадцять мільярдів років, можливий час існування сонця, то вийде, що зараз лише восьма ранку і ти прокидаєшся, поки насправді водночас продовжуєш далі функціонувати на автопілоті. Наука – це всього-на-всього спосіб досягнення рівня об'єктивності, на якому твої емоційні прив'язаності та упередження не спотворюють всі факти й події так, щоб вони вписувались у тунель передбачуваної тобою версії реальності. Близько 1900 року Зігмунд Фрейд відзначив, що навіть учені – звичайні люди, що схильні до неврозів, та наукові теорії є складними логічними побудовами, які могли виникнути внаслідок психічних відхилень. Карл Маркс також вважав, що теорії, які крутяться в головах у людей, відображають їхній матеріальний стан, матеріальні цілі. Антропологи почали повідомляти нам про альтернативні реальності, показуючи, що незалежно від того, якого рішення щодо реальності ти дотримуватимешся, світ в них буде складатись в твоєму сприйнятті відповідно до принципів твого світогляду.

Я намагався вникнути в суть його слів.

– Ці виродки, – він збавив швидкість і повернув кермо, – ми називаємо їх кротоми через припущення, що вони здатні пролазити крізь так звані «кротові нори», – гіпотетично можливі викривлення в часі-просторі. На думку вчених, вони з'їдять цей світ, – помахав головою, – в їхньому вимірі час порівняно з нашим, ну як тобі сказати... Йде швидше. Неймовірно швидко як для людини, розумієш? Тому як тільки вони прийшли сюди, у них з'явилась проблемка. Їм не вистачає часу для існування тут. Але кляті кровососи все вміють владнали. Вечеряють нами, крадуть найдорожче, що тільки в нас є, – життя. Термін, відведений нам самим Господом. Тому те, що вони вкрали з твого життя, мимоволі заповнюється чимось

новим з життя іншої людини. З твоєю участю. Єдина відмінність в тому, що це відбувається не з тобою. Це варіант реальності, можливий розвиток подій, якого не мало б статися.

Він важко кашлянув:

– Хто б міг подумати, що ці потвори досліджували нас з незапам'ятних часів. Тепер їм потрібна одна лишень зачіпка, і на неї вони нанизують усі інші події. Це наче такий зловісний клубок... Перекотиполе.

Він повернув кермо:

– Вони з'їдять цей світ, – помахав головою.

– З чого ти взяв? Чому б це я б мав тобі вірити?

– Я колишній військовий учений, працюю на СБУ. Я знаю багато чого такого, що тобі й не снилось. Ми переглянули всі можливі походження цих явищ. Припускали, що це терористи, новий вид зброї масового ураження у ворогів і тому подібне. А потім надійшла інформація, що ця хрень відбувається по всьому світу. Навколо одна суцільна недовіра. В цей час, коли ми воюємо між собою, хтось ще втручається і наживається на цих чварах. Невідома небезпека захопила нас зненацька. Сталося те, чого ми найбільше боялись. Останнє, у що могли б повірити. Непрохані гості. Вони з'являються раптово, нізвідки, так само як зникають – ні слуху, ні духу, – він глянув на мене та поправив дзеркальце, – ще Ленін писав: «Держава не функціонує так, як би нам цього хотілося – людина на колесах, і їй здається, що вона ними керує, однак автомобіль не рухається від цього бажання. Він рухається так, як того хочуть інші сили».

Чоловік важко видихнув, перевів погляд на дорогу і продовжив:

– Кажуть, що Диявол стає сильнішим тільки тоді, коли ніхто на нього не дивиться, не зважає чи просто не вірить в нього. Як програми, що працюють у фоновому режимі, поки ти заклопотаний чимось іншим. Ми називаємо їх «демонами». Вони діють без участі користувача. Спостереження, запис, сповіщення, примітивні імпульси, несвідомі звички. Вони завжди поруч, навіть у переносному сенсі. Наші бажання щось змінити ніяк не завадять цьому.

До того ж ми виявили, що ці тварюки тут не самі. З ними приперлися кроти. З ними ти й зустрівся. Можливо, вони прокладають шлях сюди для демонів. Знову ж через «кротові нори». Розумієш? Але хто зна... Все, що натепер відомо, – це лише здогадки, верхівка айсбергу.

Десь вдалині пролунали постріли, щось вибухало. Я подивився у вікно. Підвів погляд

вгору. На поля насувались величезні густі хмари. То тут, то там всередині них мерехтіли електричні розряди.

– Це тобі не гра, синку. Далеко не гра... Це боротьба за наші з тобою мізки...

– Але до чого тут я?! Чому саме я?

– Ти попадався мені кілька разів поспіль, і це мене стривожило. Мені передали твою особову справу, коли ти потрапив у лікарню. Але я вже бачив тебе до цього. Це я викликав швидку. Тоді ти з'явився нізвідки. Я дізнався все про тебе. Що у тебе дивна амнезія і таке інше. Я відразу зрозумів – щось тут не так. Це мене зацікавило. Вони нічого не знають. Ми не розголошуємо правди. Народ поки що годують байочками про диверсантів, терористів, яких себто намагаються спіймати. Навіть серед військових так вважають. Ми поки що не знайшли на них управи, тому, – він подивився мені в очі, – що ти робив учора?

Я почав щось пригадувати...

Гучний шум мотору витіснив усі інші звуки, що долинали до того ззовні. Ми прямували дорогою вгору.

– Я знаю, тут є військова база. Зараз там від неї і живого місця не залишилось. Але можна спробувати щось роздобути. Нам потрібно ще набоїв.

– Ти чув? Літак...

Я спустив скло і висунув голову з віконця. Підвів голову і глянув угору. Там летіли винищувачі. Вони залишали по собі стовпи диму від вибухів.

Авто занесло. Нас ледве не збила військова вантажівка спереду.

Новий друг відпустив педаль газу та перемкнув коробку передач. Мене відштовхнуло углиб салону, коли авто зупинилось і за інерцією почало сповзати униз по схилу. Він почав несамовито крутити кермо в один бік.

– Приїхали. Трясця. Вистрибуй!!!

Ми покинули автомобіль на узбіччі та шмигнули до лісу. Дерева були засохлими. Листя шурхотіло під ногами. Обрив. Ми дивились згори в вікно двоповерхового будинку. Там світилося жовте світло від лампи. За столом сиділа жінка і їла щось із тарілки. За нею з'явилася висока постать. Воно нахилилось ...

– Облиш це! Валимо далі!

Побігли. Я насилу ніс кулемет у руках. Через плече бовтались набої. Вийшли на якусь

галявину. Бородань на мить зупинився, звіряючи щось подумки. Потім махнув мені рукою вправо. Ми подалися туди. Лісок далі закінчувався. Почулися постріли і вибухи. Перед нами розкинулось поле. Ворота військової бази були прочиненими. Напевне, тоді на дорозі ми бачили останню вантажівку з живим екіпажем.

– Думаєш, вони все забрали?

– Ні. Як ми: нахапали, що встигли. Думаю, не повертатимемося ж ми назад. Вороття немає. Побігли.

З воріт нам назустріч вибіг загін озброєних до зубів солдатів.

– Ось вони! Сучі діти!

– Лови їх! Оточуй!

В мене влучила куля. Різкий біль у серці.

– Чортові терористи!

Наді мною схилився бородатий друг. Він ще щось говорив. Усе попливло в тумані. Його теж підстрелили. Труп завалився на мене.

На мою думку, кожен письменник створює свій світ. Читаючи, можна блукати світами, проживши чуже життя. І все це лише комбінація із 33-х букв.

Остан Хмарний

